

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.008.02.2020

Pan
prof. dr hab. inż. Cezary Madryas
Rektor
Politechniki Wrocławskiej
Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/023 – „Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Politechnika Wrocławska, Wybrzeże Wyspiańskiego 27, 50-370 Wrocław (dalej także: Uczelnia lub Politechnika)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Cezary Madryas, Rektor Politechniki Wrocławskiej, od dnia 1 września 2016 r. (dalej: Rektor)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców. 2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców. 3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców. 4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) ¹ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ² (dalej: <i>ustawa o NIK</i>)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Mariusz Orawczak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/72/2020 z dnia 7 maja 2020 r. 2. Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/90/2020 z dnia 19 czerwca 2020 r. (akta kontroli: tom I str. 1 - 6)

¹ W dniu 3 lipca 2020 r.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Politechniki Wrocławskiej w kontrolowanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Organy Uczelni posiadały bieżące informacje dotyczące liczby kształconych na Politechnice cudzoziemców z podziałem na poszczególne poziomy i kierunki studiów oraz ogólne kalkulacje kosztów kształcenia studentów, niemniej jednak w systemie ewidencji księgowej Uczelni nie wyodrębniano środków publicznych na działania związane z kształceniem cudzoziemców. Szacowano, głównie na wydziałach Uczelni, potrzeby, koszty i dochody związane z kształceniem cudzoziemców.

Uczelnia wywiązała się z obowiązku ustalenia warunków i trybu prowadzenia rekrutacji cudzoziemców na wszystkich kierunkach studiów oraz zapewniła właściwe warunki organizacyjne ich kształcenia. Badanie dokumentacji osobowej 106 losowo wybranych studentów cudzoziemców wykazało, że na studia przyjmowano cudzoziemców zgodnie z wymaganiami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa jak i regulacji wewnętrznych, a wymagana dokumentacja rekrutacyjna była kompletna. Decyzje Rektora dotyczące podejmowania i odbywania studiów były wydawane prawidłowo na podstawie określonych kryteriów. W trakcie kształcenia uwzględniano umiejętności językowe cudzoziemców, którzy uzyskiwali wymaganą liczbę punktów ECTS⁴ podczas realizacji programu studiów (właściwych dla danego kierunku, poziomu i profilu kształcenia).

Uczelnia działała na podstawie rzetelnej diagnozy potrzeb dotyczącej kształcenia cudzoziemców oraz adekwatnej do tej diagnozy strategii związanej m.in. z kształceniem cudzoziemców. Strategia rozwoju Uczelni przewidywała konkretne, mierzalne, osiągalne, istotne i określone w czasie cele, w tym cel dotyczący umiędzynarodowienia Uczelni oraz wzajemnie spójne mierniki i wartości referencyjne, w tym dwa z obszaru kształcenia cudzoziemców. Uczelnia nie posiadała jednak odrębnych od strategii planów działań/działalności związanych z kształceniem cudzoziemców.

Realizowano i zgodnie z zawartymi umowami rozliczano projekty/przedsięwzięcia związane z kształceniem cudzoziemców, w tym finansowane przez Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (dalej: BUWiWM)⁵ i Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (dalej: NAWA)⁶.

Wysokość pobierania przez Uczelnię opłat związanych z kształceniem cudzoziemców była zgodna z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i zawartymi umowami. Również decyzje dotyczące zwalniania cudzoziemców z opłat był podejmowane zgodnie z przepisami prawa i na podstawie jasnych kryteriów. Rektor przyznawał cudzoziemcom stypendia z uwzględnieniem określonych kryteriów.

Kształcenie cudzoziemców na Uczelni było przedmiotem współpracy z przedstawicielami właściwych organów administracji rządowych, uczelni i jednostek samorządu terytorialnego. Wypracowano standardy pozwalające na optymalny przepływ informacji pomiędzy organami właściwymi we wspieraniu

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Europejski System Transferu Punktów (ECTS, ang. European Credit Transfer System).

⁵ Biuro powstałe na podstawie zarządzenia Nr 16 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 listopada 1998 r. w sprawie powołania Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (Dz. Urz. MEN Nr 7, poz. 37, ze zm.).

⁶ Agencja powstała na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1582).

kształcenia cudzoziemców. Wymagane dane i wykazy cudzoziemców były terminowo wprowadzane do systemów informatycznych i przekazywane właściwym podmiotom.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców

1.1. Uczelnia dysponowała informacjami dotyczącymi liczby cudzoziemców odbywających i podejmujących kształcenie, w tym na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów oraz w porównaniu z liczbą wszystkich osób rozpoczynających i odbywających kształcenie. Posiadano również zbiorcze dane dotyczące warunków, na podstawie których osoby niebędące obywatelami polskimi podejmowały i odbywały studia, studia doktoranckie oraz inne formy kształcenia.

W latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020 liczba⁷ studentów ogółem odbywających kształcenie wyniosła łącznie 117 378 osób na 94 kierunkach studiów /dyscyplinach nauki⁸, z czego cudzoziemców podejmujących naukę było 196 w roku akademickim 2016/2017, 215 w roku akademickim 2017/2018, 312 w roku akademickim 2018/2019 i 307 w roku akademickim 2019/2020.

W roku akademickim 2019/2020 liczba studentów (ogółem) w stosunku do roku 2016/2017 zmalała o 27,2%, a studentów cudzoziemców wzrosła o 44,9%.

Najwięcej studentów (ogółem) kształciło się w roku akademickim 2016/2017 oraz 2019/2020 na kierunkach: Informatyka (odpowiednio 4 925 i 2 507 osób), Mechanika i Budowa Maszyn (odpowiednio 3 669 i 2 098 osób), Automatyka i Robotyka (odpowiednio 2 760 i 1 639 osób) oraz Budownictwo (odpowiednio 2 654 i 2 273 osoby). Studenci cudzoziemcy w roku akademickim 2016/2017 wybierali najczęściej kierunki takie jak: Informatyka (247 osób), Mechanika i Budowa Maszyn (83 osoby), Architektura (62 osoby), Budownictwo (47 osób) oraz Zarządzanie (43 osoby), a w roku 2019/2020 m.in.: Informatyka (235 osób), Mechanika i Budowa Maszyn (101 osób), Informatyka stosowana (76 osób), Zarządzanie (63 osoby) oraz Inżynieria Chemiczna i Procesowa (49 osób).

Na studiach I stopnia w roku akademickim 2016/2017 studiowało łącznie 27 303 studentów ogółem, w tym studentów cudzoziemców 523, a w roku 2019/2020 - 20 439 studentów, w tym studentów cudzoziemców 766. Na studiach II stopnia w roku akademickim 2016/2017 studiowało łącznie 6 597 studentów ogółem, w tym studentów cudzoziemców 192, a w roku akademickim 2019/2020 - 4 118 studentów, w tym studentów cudzoziemców 264. Na studiach III stopnia kształciło się łącznie w roku akademickim 2016/2017 1 028 studentów, w tym 18 cudzoziemców, a w roku 2019/2020 - 867 studentów, w tym 32 cudzoziemców.

Liczba osób podejmujących kształcenie w roku akademickim 2016/2017 wyniosła 9 891, natomiast łączna liczba studentów kończących kształcenie wyniosła 8 279, w tym cudzoziemców 100, a w roku 2019/2020 podejmujących kształcenie było 7 244, natomiast łączna liczba studentów kończących kształcenie wyniosła 7 309, w tym 212 cudzoziemców.

⁷ Według stanu na dzień: 30 listopada 2016 r., 30 listopada 2017 r., 31 grudnia 2018 r. i 31 grudnia 2019 r.

⁸ W roku akademickim 2016/2017 – 34 930 studentów, w tym 733 studentów cudzoziemców, w roku akademickim 2017/2018 – 29 789 studentów, w tym 818 studentów cudzoziemców, w roku akademickim 2018/2019 – 27 235 studentów, w tym 974 studentów cudzoziemców, w roku akademickim 2019/2020 – 25 424 studentów, w tym 1 064 studentów cudzoziemców.

Liczba cudzoziemców odbywających kształcenie na Uczelni na zasadach obowiązujących obywateli polskich kształtowała się w roku akademickim 2019/2020 następująco⁹:

- 31 cudzoziemców, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały, w tym 13 podejmujących kształcenie;
- 24 obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej i członkowie ich rodzin, posiadający prawo stałego pobytu, w tym 12 podejmujących kształcenie;
- 153 posiadaczy ważnej Karty Polaka, w tym 66 podejmujących kształcenie;
- jeden cudzoziemiec posiadający status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej;
- dwóch cudzoziemców, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;
- jeden cudzoziemiec, któremu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w rozumieniu ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach*¹⁰;
- jeden cudzoziemiec, któremu udzielono ochrony uzupełniającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Cudzoziemców odbywających kształcenie na zasadach innych niż obowiązujących obywateli polskich, przyjętych na podstawie decyzji Rektora, w badanych latach akademickich było odpowiednio: 405 (w tym 156 podejmujących kształcenie) w roku akademickim 2016/2017; 477 (w tym 170 podejmujących kształcenie) w roku 2017/2018, 553 (w tym 200 podejmujących kształcenie) w roku 2018/2019 i 590 (w tym 257 podejmujących kształcenie) w roku 2019/2020.

Jak wskazał Dyrektor Działu Spraw Międzynarodowych Uczelni, powyższe dane, w szczególności dotyczące liczby cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie, były zbierane na bieżąco w ramach prowadzonej rekrutacji oraz aktualizowane w Jednolitym Systemie Obsługi Studentów Politechniki Wrocławskiej (dalej: JSOS). Analiza występujących trendów oraz uwarunkowań, dotyczących możliwości zwiększenia liczby studentów obcokrajowców, rozpoczynających studia na Uczelni, była prowadzona przez pracowników Działu Spraw Międzynarodowych Politechniki.

(akta kontroli: tom I str. 29 - 30, 34, 36 - 74)

1.2. Rektor i inne organy Uczelni na bieżąco dokonywali analiz związanych z liczbą cudzoziemców kształcących się na Uczelni, w tym na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów. W corocznych Sprawozdaniach Rektora z działalności Politechniki prezentowanych na posiedzeniach Senatu analizowano m.in. dane dotyczące rekrutacji cudzoziemców (kandydatów i przyjętych na Uczelnię, w podziale na stopnie studiów), jak również dane statystyczne w zakresie studentów obcokrajowców (w podziale na wydziały i kierunki oraz formę studiów).

Badania pod kątem zarówno liczby kandydatów, jak i liczby przyjętych cudzoziemców na studia, prowadzone były w Dziale Rekrutacji Politechniki. W kontrolowanym okresie analizowano przede wszystkim zmienne dla cudzoziemców przyjmowanych na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Dane statystyczne oraz zestawienia graficzne przygotowane w Dziale Rekrutacji,

⁹ Uczelnia nie posiadała danych dotyczących liczby cudzoziemców odbywających kształcenie na Uczelni na zasadach obowiązujących obywateli polskich według stanu na koniec 2016, 2017 i 2018 r. Dział Rekrutacji Politechniki dysponował jedynie liczbą cudzoziemców podejmujących kształcenie na Uczelni na zasadach obowiązujących obywateli polskich w latach akademickich 2016/2017 – 2019/2020.

¹⁰ Dz.U. z 2020 r., poz. 35.

były przedstawiane w sprawozdaniu Prorektora ds. Nauczania prezentowanym na posiedzeniach Senatu oraz w sprawozdaniach z działalności Uczelni. Z przeprowadzonych badań wynikało występowanie nieliniowego, rosnącego trendu w liczbie przyjętych cudzoziemców. Analizowano liczbę rekrutowanych cudzoziemców nie tylko pod kątem zmian w czasie, ale również pod kątem ich pochodzenia. Na podstawie tych danych ustalano, które kraje powinny stanowić główne cele działań promocyjnych i rekrutacyjnych Politechniki.

Dział Spraw Międzynarodowych Politechniki opracowywał coroczne sprawozdania ze swej działalności, zawierające m.in. analizy związane z liczbą cudzoziemców kształcących się odpłatnie na Uczelni, a od 2017 r. analizowano także ich rekrutację. Sprawozdanie powyższe były podstawą przygotowania prezentacji, przedstawianej na posiedzeniach Senatu przez Prorektora odpowiedzialnego za sprawy umiędzynarodowienia Uczelni.

Kwestie możliwości zwiększenia liczby studentów obcokrajowców na pełnym cyklu kształcenia, jak również kształcenia cudzoziemców, były wielokrotnie przedmiotem dyskusji i przedstawiano je na Kolegiach Rektorskich oraz Kolegiach Rektorsko-Dziekańskich. Jak wskazał Dyrektor Działu Spraw Międzynarodowych Uczelni, podczas spotkań władz Uczelni szczególną uwagę poświęcano stworzeniu należytych warunków dla podniesienia jakości procesu pozyskiwania kandydatów cudzoziemców oraz obsługi studentów obcokrajowców. Między innymi w tym celu została zakupiona od Uniwersytetu Wrocławskiego licencja na użytkowanie systemu informatycznego Internetowa Rekrutacja Studentów (IRC), stworzonego na potrzeby rekrutacji obcokrajowców na pełne studia, ale posiadającego także moduł rekrutacji studentów w ramach prowadzonej wymiany międzynarodowej (np. program Erasmus). Podobną intencją była spowodowana decyzja o podjęciu działań, mających na celu powołanie Międzynarodowego Centrum Politechniki Wrocławskiej poprzez adaptację na ten cel wolnostojącego budynku, zlokalizowanego we Wrocławiu przy ul. Na Grobli.

(akta kontroli: tom I str. 30, 455 - 475; tom II str. 206, 243 - 244, 275 - 361)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Politechniki w zakresie szacowania możliwości kształcenia cudzoziemców.

OBSZAR

2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie Senat Uczelni, zgodnie z art. 169 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*¹¹ (dalej: *Prawo o szkolnictwie wyższym*) (w stanie prawnym do 30 września 2018 r.) oraz art. 28 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*¹² (dalej: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*) uchwalił warunki i tryb prowadzenia rekrutacji na wszystkie kierunki studiów, uwzględniając zasady rekrutacji cudzoziemców. Przedmiotowe Uchwały Senatu zostały podane do wiadomości w wymaganym terminie¹³ i były to: [1] uchwały nr 644/31/2012-2016 z dnia 28 maja 2015 r., nr 969/41/2012-2016 z dnia 29 kwietnia 2016 r., nr 165/9/2016-2020 z dnia 18 maja 2017 r. oraz nr 472/21/2016-2020 z dnia 17 maja 2018 r., w sprawie ustalenia warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w Politechnice, odpowiednio na rok

¹¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm.

¹² Dz.U. z 2020 r. poz. 85, ze zm.

¹³ Do 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki (w stanie prawnym do 30 września 2018 r.) lub do 30 czerwca poprzedzającego rok akademicki (w stanie prawnym od 1 października 2018 r.).

akademicki 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 oraz 2019/2020; [2] uchwała nr 576/27/2016-2020 z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe w Politechnice na rok akademicki 2019/2020; [3] uchwała nr 577/27/2016-2020 z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji cudzoziemców na odpłatne studia wyższe w Politechnice na rok akademicki 2019/2020; [4] uchwała nr 663/31/2016-2020 z dnia 18 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Szkoły Doktorskiej Politechniki.

(akta kontroli: tom I str. 76 - 77, 146 - 147, 214, 293)

2.2. Zgodnie z obowiązującymi w okresie kontrolowanym regulaminami organizacyjnymi Uczelni¹⁴, centralną rekrutacją w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I oraz II stopnia, w tym cudzoziemców określonych w art. 43 ust. 2 – 5a *Prawa o szkolnictwie wyższym* - do 30 września 2017 r. a od 1 października 2017 r. - cudzoziemców podejmujących kształcenie na zasadach obowiązujących obywateli polskich, określonych w art. 43 ust. 2 i 2b *Prawa o szkolnictwie wyższym* oraz cudzoziemców, od których, zgodnie z art. 324 ust. 2 *Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, nie pobiera się opłaty za usługi edukacyjne związane z kształceniem na studiach stacjonarnych w języku polskim, zajmował się Dział Rekrutacji Politechniki w Pionie Prorektora ds. Nauczania.

Od dnia 1 października 2017 r. procesem rekrutacji cudzoziemców na odpłatne studia na I i II stopniu kształcenia, realizowane w języku angielskim lub w języku polskim, zajmował się Dział Spraw Międzynarodowych Politechniki (Sekcja Rekrutacji Studentów Obcokrajowców) w Pionie Prorektora ds. Badań Naukowych i Umiejętności Międzynarodowych (do dnia 31 grudnia 2019 r.), następnie w Pionie Prorektora ds. Nauki (od dnia 1 stycznia 2020 r.). Dział ten prowadził także rekrutację stypendystów, między innymi NAWA.

(akta kontroli: tom I str. 7 - 20)

W zakresie warunków rekrutacji w kontrolowanym okresie obowiązywało rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie *podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych*¹⁵ a także zarządzenia wewnętrzne Rektora: [1] nr 45/2015 z dnia 9 czerwca 2015 r., nr 71/2016 z dnia 20 maja 2016 r. oraz nr 65/2017 z dnia 29 maja 2017 r., w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w Politechnice, odpowiednio na rok akademicki 2016/2017, 2017/2018 oraz 2018/2019; [2] nr 8/2019 z dnia 10 stycznia 2019 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe w Politechnice na rok akademicki 2019/2020; [3] nr 26/2019 z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie ustalenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji cudzoziemców na odpłatne studia wyższe w Politechnice na rok akademicki 2019/2020.

(akta kontroli: tom I str. 76, 78 - 145, 148 - 213, 215 - 292, 294 - 349)

Badanie przeprowadzone na próbie dokumentacji osobowej 106 losowo wybranych studentów¹⁶ (z różnych kierunków¹⁷, poziomów¹⁸ i trybów studiów¹⁹) wykazało,

¹⁴ Regulamin organizacyjny Politechniki, obowiązujący od dnia 1 stycznia 2020 r., wprowadzony zarządzeniem wewnętrznym Rektora nr 97/2019. Wcześniej – regulamin wprowadzony zarządzeniem wewnętrznym Rektora nr 129/2017

¹⁵ Dz.U. z 2016 r. poz. 1501 – uchylone z dniem 1 stycznia 2018 r.

¹⁶ Z lat akademickich od 2016/2017 do 2019/2020, w tym: [1] 24 cudzoziemców podejmujących naukę w roku akademickim 2016/2017 (stanowiących 12,2% cudzoziemców podejmujących w tym okresie naukę), [2] 27 cudzoziemców podejmujących naukę w roku akademickim 2017/2018 (stanowiących 12,6% cudzoziemców podejmujących w tym okresie naukę), [3] 28 cudzoziemców podejmujących naukę w roku akademickim 2018/2019 (stanowiących 9,0% cudzoziemców podejmujących w tym okresie naukę),

że cudzoziemcy byli przyjmowani na Uczelnię zgodnie z wymaganiami wynikającymi z wyżej wymienionych przepisów prawa i regulacji wewnętrznych.

(akta kontroli: tom II str. 456 - 473)

2.3. W latach 2017-2020 (I kwartał) Rektor wydał łącznie 871 decyzji (z czego: 247 decyzji w 2017 r., 266 w 2018 r., 316 w 2019 r. i 42 w 2020 r.) dotyczących podejmowania i odbywania studiów oraz kształcenia w szkole doktorskiej. Decyzje te od dnia 1 października 2018 r. miały charakter decyzji administracyjnych²⁰ i były wydawane na podstawie określonych kryteriów²¹. Kryteria te były publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Uczelni oraz na stronie rekrutacyjnej. W kontrolowanym okresie, w związku z wydanymi przez Rektora ww. decyzjami, nie wydatkowano środków finansowych.

Badanie prawidłowości wydanych decyzji przeprowadzono na wskazanej w pkt 2.2 próbie dokumentacji osobowej 106 losowo wybranych studentów wykazało, że decyzje Rektora wydane zostały zgodnie z przywołanymi powyższej kryteriami.

(akta kontroli: tom I str. 34 - 35, 76-77, 146 - 147, 214, 293; tom II str. 456 - 491)

2.4. W latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020 cudzoziemcy mogli podjąć kształcenie na Uczelni na odpowiednio: 37, 38, 37 i 39 kierunkach w języku polskim oraz odpowiednio: 22, 22, 23 i 25 kierunkach w języku angielskim.

Badanie przeprowadzone na wskazanej w pkt 2.2 próbie dokumentacji osobowej 106 losowo wybranych cudzoziemców przyjętych na Uczelnię w kontrolowanym okresie wykazało, że wszyscy cudzoziemcy podczas rekrutacji złożyli wymagane dokumenty potwierdzające umiejętności językowe, a Uczelnia zapewniła im możliwość udziału w zajęciach na odpowiednim poziomie znajomości języka polskiego czy angielskiego. Poziom znajomości języka (polskiego i angielskiego) weryfikowano na podstawie przedłożonych zaświadczeń, tj. certyfikatu znajomości języka angielskiego na poziomie B2 (wymóg ten nie dotyczył osób, które ukończyły edukację w języku angielskim i osób, dla których był to język ojczysty) oraz dokumentów poświadczających znajomość języka polskiego wymienionych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie *podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów*

[4] 27 cudzoziemców podejmujących naukę w roku akademickim 2019/2020 (stanowiących 8,8% cudzoziemców podejmujących w tym okresie naukę).

¹⁷ Były to m.in.: Informatyka, Zarządzanie, Inżynieria Zarządzania, Informatyka Stosowana, Budownictwo, Chemia, Technologia Chemiczna, Chemia i Analityka Przemysłowa, Energetyka, Mechanika i Budowa Maszyn, Architektura, Telekomunikacja, Cyberbezpieczeństwo, Zarządzanie i Inżynieria Produkcji, Budowa i Eksploatacja Maszyn, Elektronika, Inżynieria Elektroniczna i Komputerowa, Fizyka Techniczna, Automatyka i Robotyka.

¹⁸ I stopnia (54 studentów), II stopnia (47 studentów) oraz studiów doktoranckich (4 studentów) lub Szkoły Doktorskiej (1 student).

¹⁹ Stacjonarne (103 studentów) i niestacjonarne (3 studentów).

²⁰ Do dnia 30 września 2018 r. zasady podejmowania studiów w Polsce przez cudzoziemców określał art. 43 ust. 1-2a *Prawa o szkolnictwie wyższym*. Zgodnie z art. 43 ust. 3 pkt 2 i 4 tej ustawy, cudzoziemcy niewymienieni w ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 5 ustawy, mogli podejmować i odbywać kształcenie na podstawie odpowiednio umów zawieranych z podmiotami zagranicznymi przez uczelnie, na zasadach określonych w tych umowach oraz decyzji rektora uczelni. Od dnia 1 października 2018 r. uprawnienie rektora o prawie do decydowania o kształceniu cudzoziemców na podstawie decyzji administracyjnej wynika z art. 323 ust. 1 pkt 6 *Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*.

²¹ Szczegółowe kryteria określały wskazane w pkt 2.1 uchwały Senatu w sprawie ustalenia warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w Politechnice.

*i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych*²² (do końca 2017 r.) oraz wynikających z wewnętrznych regulacji²³.

(akta kontroli: tom I str. 76, 78 - 145, 148 - 213, 215 - 292, 294 - 349;
tom II str. 456 - 473)

W ramach funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (dalej: USZJK)²⁴ weryfikowano poziom znajomości języka obcego u wykładowców. Tego typu ewaluacja odbywała się w ramach hospitowania zajęć dydaktycznych zgodnie z określonymi procedurami²⁵. Jak wyjaśnił Pełnomocnik Rektora ds. Zapewniania Jakości Kształcenia Politechniki, na hospitowanych zajęciach (realizowanych także w języku angielskim) zespół hospitujący ocenia poziom m.in. znajomość języka wykładowego – polskiego lub angielskiego) nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia.

(akta kontroli: tom II str. 222 - 225)

2.5. Uczelnia umożliwiała cudzoziemcom realizującym kształcenie zdobywanie punktów ECTS przypisanych do zajęć, właściwych na określonym kierunku, poziomie i profilu, co wykazało badanie dokumentacji osobowej 106 losowo wybranych cudzoziemców przyjętych na Uczelnię w kontrolowanym okresie. Zajęcia zaliczone przez cudzoziemców odpowiadały liczbie punktów ECTS przewidzianych dla danego kierunku studiów (wynikających z programu kształcenia). Objęci badaniem absolwenci spełnili wynikające z art. 164a ust. 1 i 2 *Prawa o szkolnictwie wyższym* oraz z art. 76 ust. 1 pkt 1 *Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, warunki ukończenia studiów i uzyskania dyplomu po uzyskaniu odpowiedniej liczby punktów ECTS²⁶ wynikających z programu kształcenia.

(akta kontroli: tom II str. 456 - 473)

2.6. W kontrolowanym okresie, na 10 kierunkach prowadzonych na pięciu wydziałach²⁷ Uczelni, zostały przeprowadzone ewaluacje przez Polską Komisję Akredytacyjną, które zakończyły się ośmioma²⁸ ocenami programowymi wyrażonymi w uchwałach Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, tj. jedną oceną wyróżniającą²⁹ oraz siedmioma ocenami pozytywnymi. Spośród przyjętych przez Komisję szczegółowych kryteriów jakościowych ww. ocen programowych, oceniane było kryterium umiędzynarodowienia³⁰, które w jednym przypadku uzyskało ocenę

²² Zgodnie z tym przepisem cudzoziemcy mogą być przyjmowani na studia, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1-3, prowadzone w języku polskim, jeżeli: 1) ukończą roczny kurs przygotowawczy do podjęcia nauki w języku polskim w jednostkach wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, lub 2) posiadają certyfikat znajomości języka polskiego wydany przez Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego, jako Obcego, lub 3) uzyskają potwierdzenie uczelni przyjmującej, że ich przygotowanie oraz stopień znajomości języka polskiego pozwalają na podjęcie studiów w języku polskim.

²³ Szczegółowe zasady określały wskazane w pkt. 2.1 i 2.2 uchwały Senatu i zarządzenia Rektora w sprawie *ustalenia warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w Politechnice*.

²⁴ Ustanowiony zarządzeniem wewnętrznym Rektora nr 34/2018 z dnia 11 maja 2018 r. w sprawie *wprowadzenia Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Politechnice Wrocławskiej* (wcześniej - zarządzenie wewnętrzne nr 88/2012 z dnia 10 października 2012 r., ze zm.).

²⁵ W zarządzeniu wewnętrznym Rektora nr 121/2017 z dnia 17 października 2017 r. w sprawie *hospitowania zorganizowanych zajęć dydaktycznych prowadzonych w Politechnice Wrocławskiej* (wcześniej - zarządzenie wewnętrzne nr 95/2014 z dnia 30 września 2014 r.).

²⁶ Co najmniej 180 punktów ECTS w przypadku studiów I stopnia, co najmniej 90 punktów ECTS w przypadku studiów II stopnia, co najmniej 300 punktów ECTS w przypadku jednolitych studiów magisterskich pięcioletnich.

²⁷ Wydział Elektroniki – kierunki: Informatyka, Automatyka i Robotyka, Wydział Elektryczny – kierunek Elektrotechnika, Wydział Inżynierii Środowiska – kierunek Inżynieria Środowiska, Wydział Podstawowych Problemów Techniki – kierunki: Fizyka Techniczna, Optyka, Informatyka, Inżynieria Biomedyczna, Wydział Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki – kierunki: Elektronika i Telekomunikacja, Mechatronika.

²⁸ Do dnia zakończenia kontroli, tj. do dnia 3 lipca 2020 r., nie podjęto uchwał w sprawie oceny programowej na kierunkach: Informatyka oraz Automatyka i Robotyka (oba na Wydziale Elektroniki) z uwagi na zakończenie w listopadzie 2019 r. wizytacji zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej – dostępne były raporty zespołu oceniającego z przeprowadzonych ewaluacji.

²⁹ Na kierunku Fizyka Techniczna, prowadzonym na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki.

³⁰ Zgodnie z załącznikiem nr 1 i nr 2 statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 29 listopada 2016 r. (https://pka.edu.pl/wp-content/uploads/2019/07/statutPKA_2016-2018.pdf), obowiązującego w latach 2016-2018,

wyróżniającą³¹, a w pozostałych przypadkach kryterium to zostało spełnione w pełni. Nie wydano zaleceń w związku z kształceniem cudzoziemców.

(akta kontroli: tom I str. 33, 476 - 716)

2.7. Funkcjonujący na Uczelni USZJK nie przewidywał specjalnej procedury badania procesu kształcenia cudzoziemców, w tym analizowania przyczyn ich skreślenia z listy studentów. Jak wyjaśnił Pełnomocnik Rektora ds. Zapewniania Jakości Kształcenia Politechniki, ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o *cudzoziemcach*³² nie nakłada na uczelnie obowiązku badania procesu kształcenia przez wewnętrzne systemy zapewnienia jakości kształcenia. Wskazał przy tym, że studenci cudzoziemscy są w Politechnice traktowani przez USZJK na tych samych zasadach, jak Polacy.

USZJK oraz Wydziałowe Systemy Zapewniania Jakości Kształcenia (dalej: WSZJK), które realizowały i odpowiadały za politykę jakości kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, organizowały pod koniec każdego semestru – w ramach wewnętrznej procedury³³ – badania opinii studentów i doktorantów. Jak wskazał Pełnomocnik Rektora ds. Zapewniania Jakości Kształcenia Politechniki, student cudzoziemiec ma możliwość wpływania na jakość kształcenia wyrażając anonimowo opinie w ankietach w języku polskim lub angielskim – władze wydziału, po przeanalizowaniu wyników badania opinii studentów i doktorantów, podejmują stosowne działania związane z doskonaleniem programu studiów.

(akta kontroli: tom II str. 222 - 225)

Studenci kończący naukę na Uczelni wypełniali obowiązkowy dokument³⁴ w języku polskim lub angielskim, w którym deklarowali zgodę (bądź odmowę) przetwarzania ich danych dla celów niezbędnych do realizacji monitoringu karier zawodowych absolwentów, co potwierdziło badanie przeprowadzone na próbie dokumentacji osobowej 23 losowo wybranych absolwentów³⁵, w tym trzech, którzy podczas studiów pobierali stypendia. Absolwenci, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu byli informowani pocztą elektroniczną o możliwości wypełnienia anonimowej ankiety badania losów absolwentów, dostępnej na stronie internetowej³⁶ Biura Karier Politechniki. Jak wyjaśniła Kierownik Biura Karier, ankieta była dobrowolna i mogli ją wypełniać absolwenci pochodzący z Polski, jak i cudzoziemcy. W ankiecie nie było pytania dotyczącego narodowości osoby wypełniającej, a jedynie pytanie o miejsce (w tym kraj) zamieszkania przed rozpoczęciem studiów. W dalszej części badania były pytania dotyczące aktualnego miejsca pracy, z uwzględnieniem kraju. Ankieta dostępna była w języku polskim, planowano również udostępnienie ankiety w języku angielskim.

(akta kontroli: tom II str. 227 - 239, 456 - 465, 492 - 500)

było to Kryterium 6 „*Umiejscowienie procesu kształcenia*”. Natomiast w załączniku nr 2 do statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. (https://pka.edu.pl/wp-content/uploads/2019/07/2018_statut_tekst_ujednolicony.pdf) zostały określone „Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej” dla profilu ogólnoakademickiego, w tym Kryterium 7 „*Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiejscowienia procesu kształcenia na kierunku*”.

³¹ Na kierunku Elektronika i Telekomunikacja, prowadzonym na Wydziale Elektroniki Mikrosystemów i Fotoniki.

³² Dz. U. z 2020 r., poz. 35.

³³ Zasady organizacji, analizowania i wykorzystywania wyników ankietyzacji określiło zarządzenie wewnętrzne Rektora nr 54/2018 z dnia 19 czerwca 2018 r. w sprawie badania opinii studentów i doktorantów o wypełnianiu obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich Politechniki Wrocławskiej (wcześniej zarządzenie wewnętrzne nr 9/2015 z dnia 12 marca 2015 r.).

³⁴ Dokument wskazany w zarządzeniu wewnętrznym Rektora nr 136/2016 z dnia 8 listopada 2016 r. dotyczącym zasad dokumentacji przebiegu studiów wyższych w Politechnice Wrocławskiej.

³⁵ Tj. 13 osób podejmujących kształcenie w roku akademickim 2016/2017 oraz 10 osób – w roku akademickim 2017/2018.

³⁶ <https://biurokarier.pwr.edu.pl/pl/absolwent/badanie-losow-zawodowych/>.

Kontrola wykazała, że spośród:

- 82 studentów cudzoziemców, którzy w roku akademickim 2016/2017 pobrali stypendium w kwocie ogółem 410,0 tys. zł – 28 osób (w tym 25 studentów I stopnia oraz trzech studentów II stopnia), które otrzymały stypendia w kwocie ogółem 124,3 tys. zł, zostało we wskazanym roku akademickim skreślonych z listy studentów;
- 93 studentów cudzoziemców, którzy w roku akademickim 2017/2018 pobrali stypendium w kwocie ogółem 484,55 tys. zł – 27 osób (w tym 22 studentów I stopnia oraz pięciu studentów II stopnia), które otrzymały stypendia w kwocie ogółem 134,1 tys. zł, zostało w tym roku akademickim skreślonych z listy studentów;
- 113 studentów cudzoziemców, którzy w roku akademickim 2018/2019 pobrali stypendium w kwocie ogółem 635,15 tys. zł – 30 osób (w tym 29 studentów I stopnia oraz jeden student II stopnia), które otrzymały stypendia w kwocie ogółem 125,5 tys. zł, zostało w tym roku akademickim skreślonych z listy studentów;
- 124 studentów cudzoziemców, którzy w roku akademickim 2019/2020 pobrali³⁷ stypendium w kwocie ogółem 707,3 tys. zł – trzy osoby (w tym dwóch studentów I stopnia oraz jeden student II stopnia), które otrzymały stypendia w kwocie 11,5 tys. zł, zostało w tym roku akademickim skreślonych z listy studentów.

Przyczynami skreśleń z listy studentów były: brak postępów w nauce, niewywiązywanie się z obowiązków doktoranta, niezaliczenie semestru/roku, niezłożenie pracy dyplomowej/egzaminu dyplomowego lub rezygnacja ze studiów.

(akta kontroli: tom II str. 10, 12)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Politechniki w zakresie prowadzenia rekrutacji na studia oraz kształcenia cudzoziemców.

OBSZAR

3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców

3.1. Planowanie kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

3.1.1. W Uczelni analizowano otoczenie pod kątem możliwości kształcenia cudzoziemców oraz planowano działania mające na celu zwiększanie atrakcyjności i podnoszenie konkurencyjności kształcenia cudzoziemców.

Politechnika realizowała ogłoszony w 2015 r. *Program umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego*³⁸, w którym określono kierunki działań i zadania dla Uczelni w zakresie m.in. „Pozyskiwania międzynarodowych akredytacji dla instytucji szkolnictwa wyższego lub poszczególnych programów kształcenia, jako działanie, które podnosi konkurencyjność Uczelni na rynku międzynarodowym”. Na Uczelni przeprowadzono analizy, dotyczące określenia potrzeb i możliwości w tym zakresie, które skutkowały rozpoczęciem w 2018 r. i zakończeniem w 2019 r. międzynarodowej oceny instytucjonalnej European University Association – Institutional Evaluation Programme (dalej: EUA-IEP)³⁹, poprzedzonej obszernym Raportem Samooceny Uczelni, obejmującym m.in. politykę umiędzynarodowienia. Politechnika uzyskała tym samym prawo posługiwania się prestiżowym

³⁷ Do dnia 31 maja 2020 r.

³⁸ Program opracowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dotyczący wszystkich polskich uczelni, które w swych strategiach uwzględnią potrzebę rozwijania współpracy zagranicznej i wykażą zainteresowanie umiędzynarodowieniem. Perspektywa realizacji Programu została podzielona na dwa etapy: lata 2016-2020 oraz po roku 2020.

³⁹ Program oceny instytucjonalnej (IEP) został wymieniony w Europejskim Rejestrze Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym (EQAR).

wyróżnieniem, jakim jest logotyp „*Evaluated by IEP*”. W 2019 r. zakończyły się także akredytacje poszczególnych kierunków: Budownictwo na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodnego oraz Elektrotechnika na Wydziale Elektrycznym, które uzyskały akredytację zagraniczną European Accredited Engineer (dalej: EUR-ACE)⁴⁰. Dodatkowo w 2018 r. Senat podjął uchwały dotyczące przystąpienia do akredytacji zagranicznych - European Chemistry Thematic Network Association (dalej: ECTN)⁴¹ kierunków: Technologia chemiczna i Chemia, oraz akredytacji EUR-ACE kierunków: Inżynieria materiałowa, Biotechnologia, Inżynieria chemiczna i procesowa. Jak wskazała Dyrektor Działu ds. Strategii, działania zmierzające do uzyskania i utrzymania akredytacji zagranicznych mają wpływ na stałe podnoszenie jakości kształcenia i rozpoznawalność Uczelni na arenie międzynarodowej. Akredytacja kierunku podnosi jego prestiż, a potwierdzenie wysokiej jakości kształcenia przez międzynarodowe instytucje zwiększa zainteresowanie zagranicznych studentów.

(akta kontroli: tom II str. 15 - 78, 244 - 245)

W listopadzie 2016 r. Prorektor ds. Nauczania przeprowadził obszerną analizę kształcenia studentów cudzoziemców oraz kierunków w języku angielskim na poszczególnych wydziałach Politechniki, która została przedstawiona na posiedzeniu Senatu.

(akta kontroli: tom II str. 206, 209 - 220)

Diagnozy i analizy potrzeb w zakresie kształcenia cudzoziemców prowadzone były także na wydziałach kształcących cudzoziemców. Liczba studentów i doktorantów cudzoziemców oraz słuchaczy z zagranicy była jednym z mierników realizacji *Strategii Rozwoju Politechniki Wrocławskiej 2016-2020*. Kolejnym celem, który realizowały wydziały, było „zwiększenie przychodów”, gdzie jednym z mierników była „wartość przychodów z tytułu opłat”. Wydziały co roku analizują i planują jaka będzie liczba studentów i doktorantów cudzoziemców kształcących się na danym wydziale w danym roku, jak również jakie wydział osiągnie przychody w danym roku, w tym przychody z tytułu opłat. Zgodnie z zasadami budżetowania na Politechnice to Dziekani przygotowują roczny budżet danego Wydziału, który obejmuje wszystkie koszty jego działalności zarówno dydaktycznej jak i badawczej, w korelacji do planowanych przychodów. Jak wyjaśniła Kwestor Politechniki, na każdym wydziale są wyznaczone osoby, do których obowiązków należy analizowanie i monitorowanie ww. mierników realizacji Strategii.

(akta kontroli: tom II str. 206)

3.1.2. Senat Uczelni przyjął⁴² *Strategię Rozwoju Politechniki Wrocławskiej 2016 - 2020*, w której wyznaczono 12 konkretnych, mierzalnych, osiągalnych, istotnych i określonych w czasie celów strategicznych wraz z 56 miernikami stanu ich realizacji. W Strategii jednym z celów strategicznych był cel trzeci: *Umiędzynarodowienie Uczelni*, który zdefiniowany został poprzez sześć mierników, w tym dwa z obszaru kształcenia cudzoziemców, tj.:

- *liczba studentów, doktorantów, słuchaczy z zagranicy* (miernik dotyczył osób przyjeżdżających z zagranicy, tzn. studentów cudzoziemców na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, słuchaczy studiów podyplomowych oraz uczestników kształcenia specjalistycznego, słuchaczy niebędących uczestnikami studiów podyplomowych z wszczętym przewodem doktorskim, doktorantów na

⁴⁰ Ustanowiony w 2006 r. znak EUR-ACE® gwarantuje rzetelną weryfikację wysokiej jakości programów studiów technicznych, znacznie przekraczającą minimalne wymagania ustanowione w prawie krajowym.

⁴¹ ECTN jest stowarzyszeniem non-profit zarejestrowanym w Belgii, które zostało utworzone, aby zapewnić zrównoważoną przyszłość Europejskiej Sieci Tematycznej Chemii. Zrzesza ponad 120 członków sieci (uczelnie wyższe, krajowe stowarzyszenia chemiczne i firmy chemiczne) z 30 krajów europejskich oraz członków stowarzyszonych na całym świecie.

⁴² Uchwała nr 127/7/2012-2016 Senatu z dnia 21 marca 2013 r., zmieniona w procesie adaptacji uchwałą nr 759/34/2012-2016 Senatu z dnia 24 września 2015 r., z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 r.

studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, itp. bez uczestników programu Erasmus); wartość planowana tego miernika w latach 2016-2019 wynosiła odpowiednio: 692, 701, 733 i 756;

- *liczba specjalności realizowanych w językach obcych* (miernik dotyczył liczby specjalności realizowanych w danym roku akademickim, według stanu na koniec czerwca); wartość planowana tego miernika w poszczególnych latach 2016-2019 wynosiła odpowiednio: 32, 33, 34 i 40.

Na podstawie danych wprowadzanych przez jednostki organizacyjne Uczelni, do opracowanej do tego celu aplikacji SMS-PWR⁴³, sporządzano roczne *Raporty z realizacji Strategii*, w których prezentowany był poziom wykonania uchwalonych celów strategicznych. Wartość zrealizowana mierników z obszaru kształcenia cudzoziemców w latach 2016-2019 wynosiła odpowiednio: dla *liczby studentów, doktorantów, słuchaczy z zagranicy*⁴⁴: 737, 828, 966 i 1 166, natomiast dla *liczby specjalności realizowanych w językach obcych*: 30, 32, 30 i 31.

(akta kontroli: tom I str. 361 - 454; tom II str. 241 - 243)

3.1.3. Uczelnia nie posiadała odrębnych od *Strategii Rozwoju Politechniki Wrocławskiej 2016-2020* planów działań/działalności związanych z kształceniem cudzoziemców. Jak wyjaśniła Kierownik Działu ds. Oceny Ryzyka, Kontroli Zarządczej i Wsparcia Systemów Zarządzania Politechniki, zgodnie z obowiązującą w Uczelni *Polityką Zarządzania Ryzykiem*⁴⁵, każda jednostka organizacyjna Uczelni dokonuje okresowo przeglądu swojej działalności i raportuje o zidentyfikowanych ryzykach oraz propozycjach ich przeciwdziałania – lista dotychczas zidentyfikowanych ryzyk nie obejmuje zagrożeń odnoszących się do analiz otoczenia Uczelni pod kątem możliwości kształcenia cudzoziemców oraz możliwości zorganizowania im takiego kształcenia. Wskazała również, że żadna z jednostek nie zgłaszała zagrożeń bezpośrednio odnoszących się do tego zagadnienia.

(akta kontroli: tom II str. 241 - 242, 247 - 262)

3.1.4. Uczelnia realizowała projekty dostosowania obsługi do potrzeb studentów zagranicznych i poszerzania umiejętności kadry akademickiej – podnoszono umiejętności pracowników w zakresie posługiwania się językiem angielskim oraz obsługi studentów (w tym obcokrajowców), m.in. poprzez realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (dalej: PO WER) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego:

- *Innowacyjna Uczelnia – Innowacyjny Nauczyciel*; projekt realizowany w latach 2017-2019; wysokość planowanych środków 964,0 tys. zł (wartość dla całego projektu), wysokość wydatków 924,1 tys. zł; projekt mający na celu podniesienie kompetencji kadry dydaktycznej Uczelni poprzez realizację programów szkoleniowych z obszaru innowacyjnych umiejętności dydaktycznych, umiejętności informatycznych, prowadzenia dydaktyki w języku obcym oraz zarządzania informacją; w projekcie nie były prowadzone żadne działania kierowane celowo do grupy beneficjentów jakim mieliby być cudzoziemcy, jednak pośrednio w ramach projektu były prowadzone działania na rzecz kształcenia

⁴³ Aplikacja SMS-PWR ma za zadanie wsparcie skutecznego wdrożenia Strategii rozwoju Politechniki poprzez systematyczne monitorowanie stopnia jej realizacji oraz możliwość komunikowania osiąganych wyników w postaci gotowych raportów i sprawozdań oraz tzw. zestawień bieżących, tworzonych bezpośrednio z bazy danych. W oparciu o zgromadzone informacje aplikacja umożliwia badanie stopnia realizacji zdefiniowanych celów oraz poziomu wartości zdefiniowanych mierników i statusu projektów realizujących cele strategiczne.

⁴⁴ Wydziały korzystały z danych przygotowywanych na potrzeby sprawozdań GUS: S-10 i S-12 oraz z własnych dokumentów źródłowych dlatego podawane wartości miernika mogą różnić się od danych sprawozdawczych, ze względu na ujmowanie dodatkowych danych spełniających wymogi miernika.

⁴⁵ Wprowadzoną zarządzeniem wewnętrznym Rektora nr 20/2018 z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie aktualizacji *Polityki Zarządzania Ryzykiem w Politechnice Wrocławskiej*.

studentów zagranicznych przez Uczelnię w postaci szkoleń z języka obcego oferowanych pracownikom dydaktycznym;

- *Zintegrowany Program Rozwoju Politechniki Wrocławskiej*; projekt realizowany w latach 2018-2022; wysokość planowanych środków 39 991,0 tys. zł (wartość dla całego projektu), wysokość wydatków 9 957,9 tys. zł (do końca marca 2020 r.); projekt realizowany w ramach kilku modułów, m.in. *Modułu programów kształcenia*, który obejmuje dostosowanie 30 programów kształcenia do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym siedmiu anglojęzycznych oraz *Modułu zarządzania*, który obejmuje szkolenia językowe dla pracowników oraz cykl szkoleń dla pracowników administracyjnych z zakresu podnoszenia jakości obsługi studentów (w tym cudzoziemców);
- *Międzynarodowe Centrum Politechniki Wrocławskiej - wzmocnienie potencjału Uczelni w przyjmowaniu i obsłudze zagranicznych gości i studentów*; projekt realizowany w latach 2018-2020; wysokość planowanych środków 430,6 tys. zł (wartość dla całego projektu), wysokość wydatków 198,1 tys. zł (do końca marca 2020 r.); w ramach projektu pracownicy Uczelni brali udział m.in. w kursach języka angielskiego oraz podnosili kompetencje w zakresie komunikacji międzykulturowej.

W kontrolowanym okresie planowano i realizowano następujące przedsięwzięcia związane z kształceniem cudzoziemców:

- w 2018 r. zakupiono od Uniwersytetu Wrocławskiego licencję na użytkowanie systemu informatycznego Internetowa Rekrutacja Studentów (dalej: IRC), stworzonego na potrzeby rekrutacji obcokrajowców na pełne studia. Rocznie za zakup wskazanej licencji Politechnika ponosi wydatki w kwocie 43,1 tys. zł, natomiast koszt wdrożenia systemu wyniósł 39,4 tys. zł;
- w latach 2019-2020 zorganizowano i przeprowadzono kursy przygotowawcze do studiów w języku polskim dla 55 cudzoziemców; kurs obejmował m.in. zajęcia językowe z elementami wiedzy o kulturze i zajęcia z historii Polski, spotkania adaptacyjno-integracyjne, wydarzenia kulturalne i wycieczki; wysokość zaplanowanych wydatków ze środków NAWA wyniosła 549,0 tys. zł, z czego do końca czerwca 2020 r. wydatkowano 207,9 tys. zł;
- w 2018 r. zlecono, a w 2019 r. ukończono projekt budowlany wraz z pozwoleniem na budowę Międzynarodowego Centrum Politechniki Wrocławskiej⁴⁶, przedsięwzięcie polega na adaptacji na ten cel wolnostojącego budynku, zlokalizowanego we Wrocławiu przy ul. Na Grobli; wysokość zaplanowanych i wydatkowanych środków z budżetu Politechniki wyniosła 153,8 tys. zł.

(akta kontroli: tom II str. 14, 188 - 204, 245, 264 - 268)

3.1.5. Badanie projektu: *Międzynarodowe Centrum Politechniki Wrocławskiej - wzmocnienie potencjału Uczelni w przyjmowaniu i obsłudze zagranicznych gości i studentów*, wykazało, że:

- projekt realizowany był na podstawie decyzji Dyrektora NAWA z dnia 5 listopada 2018 r. o przyznaniu środków finansowych na realizację projektu w ramach programu *Welcome to Poland*, który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO WER oraz na podstawie podpisanej przez interesariuszy umowy⁴⁷;
- cel projektu został jednoznacznie określony jako wsparcie zdolności instytucjonalnej polskich uczelni poprzez podniesienie kompetencji kadry

⁴⁶ Miejsce dedykowane obsłudze studentów cudzoziemców i kadry zagranicznej Uczelni.

⁴⁷ Umowa nr PPI/WTP/2018/00036/U/001 zawarta w dniu 28 grudnia 2018 r.

akademickiej i potencjału instytucji w przyjmowaniu osób z zagranicy, przygotowanie organizacyjne miejsca dedykowanego obsłudze studentów i kadry zagranicznej oraz rozwijanie działań związanych z internacjonalizacją w domu; kluczowym działaniem było również kształtowanie postaw otwartości i tolerancji w środowisku akademickim i otoczeniu społecznym Uczelni;

- zaplanowane działania określone w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu odpowiadały na wyzwania wynikające z przeprowadzonych w tym wniosku diagnoz potrzeb, nie pozostawały ze sobą w sprzeczności oraz wzajemnie się uzupełniały;
- jednoznacznie został określony okres realizacji projektu (od dnia 5 listopada 2018 r. do dnia 31 października 2020 r.) oraz jego budżet⁴⁸;
- zaplanowano kryteria pomiaru postępów realizacji projektu w formie obowiązkowego raportowania z przebiegu realizacji projektu (raporty częściowe nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy oraz raport końcowy, obejmujący cały okres realizacji projektu, w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia zakończenia okresu realizacji projektu);
- opracowano plan komunikacji (np. wyznaczono opiekuna Programu w NAWA) i określono podstawowe kanały wymiany informacji (system teleinformatyczny NAWA);
- sporządzono plan zarządzania projektem, w tym: określono skład zespołu projektowego oraz relacje w zespole (podział zadań) i odpowiedzialność w zespole;
- dokonywano podsumowania i oceny zakończonych okresów realizacji projektu, tj. przedstawiono trzy raporty częściowe⁴⁹, z których, do dnia zakończenia kontroli, dwa pierwsze zostały przez NAWA zweryfikowane i zatwierdzone; NAWA przeprowadziła dodatkową kontrolę w związku z koniecznością weryfikacji zgodności dokumentacji z określonymi wymaganiami oraz weryfikacji kwot wydatkowanych środków – Uczelnia przedłożyła wszystkie wymagane dokumenty. W wyniku kontroli NAWA nie zgłosiła zastrzeżeń;
- do końca kwietnia 2020 r. kwota wydatków kwalifikowalnych wyniosła 198,1 tys. zł – 114 osób podniosło swoje kompetencje w obszarze umiędzynarodowienia poprzez udział m.in. w szkoleniach językowych (język angielski) na poziomie B1, B2 i C1, „Różnice kulturowe w obsłudze studenta zagranicznego”, „Podnoszenie jakości obsługi studenta zagranicznego w sekretariacie i dziekanacie”, „Studenci zagraniczni w polskich uczelniach”. Opracowano koncepcję funkcjonalno-użytkową adaptacji budynku przeznaczonego na stworzenie Międzynarodowego Centrum Politechniki.

(akta kontroli: tom II str. 79 - 187)

3.2. Finansowanie kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

3.2.1. Koszty dydaktyki poniesione przez wszystkie wydziały Politechniki, na których kształcili się studenci, w tym studenci cudzoziemcy, na studiach I, II i III stopnia w latach 2017-2020 (I kwartał) wyniosły łącznie 1 504 030,8 tys. zł, w tym: w 2017 r. 462 461,6 tys. zł, w 2018 r. 464 028,7 tys. zł, w 2019 r. 471 504,4 tys. zł oraz w 2020 r. (I kwartał) 106 036,1 tys. zł. Źródłem finansowania kosztów kształcenia były: dotacje statutowe (w latach 2017-2018), subwencje (w latach 2019-2020), przychody z działalności dydaktycznej, w tym: opłaty za usługi edukacyjne, m.in. opłaty od cudzoziemców oraz pozostałe przychody Uczelni.

⁴⁸ Dyrektor NAWA na realizację projektu przyznał środki finansowe w wysokości 430 563,65 zł na podstawie szczegółowego budżetu projektu, określonego we wniosku o dofinansowanie projektu.

⁴⁹ Raport nr 1 za okres od dnia 5 listopada 2018 r. do dnia 30 kwietnia 2019 r., raport nr 2 za okres od dnia 1 maja 2019 r. do dnia 31 października 2019 r. oraz raport nr 3 za okres od dnia 1 listopada 2019 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r.

W systemie ewidencji księgowej Uczelni nie prowadzono kont analitycznych pod względem wyodrębnienia środków publicznych na działania związane z kształceniem cudzoziemców.

Średni miesięczny koszt kształcenia studenta (w tym studenta cudzoziemca) na wydziałach, na których kształciło się najwięcej studentów cudzoziemców, wynosił:

- na Wydziale Informatyki i Zarządzania (kierunki: Informatyka, Zarządzanie, Informatyka Stosowana): w 2017 r. 1,14 tys. zł, w 2018 r. 1,26 tys. zł, w 2019 r. 1,35 tys. zł oraz w 2020 r. (I kwartał) 1,09 tys. zł;
- na Wydziale Mechanicznym (kierunek: Mechanika i Budowa Maszyn): w 2017 r. 1,16 tys. zł, w 2018 r. 1,21 tys. zł, w 2019 r. 1,40 tys. zł oraz w 2020 r. (I kwartał) 1,31 tys. zł;
- na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodnego (kierunek: Budownictwo): w 2017 r. 1,29 tys. zł, w 2018 r. 1,34 tys. zł, w 2019 r. 1,33 tys. zł oraz w 2020 r. (I kwartał) 1,24 tys. zł;
- na Wydziale Architektury (kierunek: Architektura): w 2017 r. 1,52 tys. zł, w 2018 r. 1,69 tys. zł, w 2019 r. 1,85 tys. zł oraz w 2020 r. (I kwartał) 1,58 tys. zł;
- na Wydziale Chemicznym (kierunek: Inżynieria Chemiczna i Procesowa): w 2017 r. 1,70 tys. zł, w 2018 r. 1,85 tys. zł, w 2019 r. 2,04 tys. zł oraz w 2020 r. (I kwartał) 1,92 tys. zł.

(akta kontroli: tom II str. 203, 205, 207)

3.2.2. Ze względu na brak możliwości wyodrębnienia w ewidencji finansowo-księgowej Uczelni źródeł finansowania poniesionych wydatków na działania związane z kształceniem cudzoziemców w latach 2017-2020, nie było możliwe zaprezentowanie ich planowania czy realizacji w podziale na poszczególne grupy beneficjentów, w szczególności studentów I, II i III stopnia kształcenia.

(akta kontroli: tom II str. 203 - 205)

3.2.3. W okresie objętym kontrolą, Uczelnia wypłacała stypendia cudzoziemcom w ramach programów realizowanych przez BUWiWM (do dnia 30 września 2017 r.) i NAWA (od dnia 1 października 2017 r.). Do dnia 31 grudnia 2018 r. Uczelnia finansowała wypłaty stypendiów z własnych środków, które następnie były refundowane przez BUWiWM oraz NAWA. Rozliczenie następowało według zasad określonych przez te instytucje bez konieczności zawierania umów, porozumień, itp. Podstawą rozliczenia i następnie refundacji były noty obciążeniowe, do których załącznikami były listy stypendystów zawierające kwoty wypłaconych świadczeń.

Od dnia 1 stycznia 2019 r. Politechnika realizowała wypłatę stypendiów na podstawie umowy⁵⁰ ramowej z NAWA. Zmianie uległ sposób finansowania – zrezygnowano z formy refundacyjnej na rzecz finansowania bezpośredniego. Od tej daty NAWA przekazywała Uczelni środki na wypłatę świadczeń, a Uczelnia rozliczała się na podstawie raportów semestralnych w terminach wskazanych w umowie.

W ramach projektów związanych z kształceniem cudzoziemców finansowanych przez BUWiWM/NAWA, Uczelnia realizowała następujące programy, na które wydatkowano od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 marca 2020 r. łącznie 7 060,3 tys. zł⁵¹:

- *Program Stypendialny dla Polonii im. gen. Władysława Andersa* – studia wyższe I, II i III stopnia w Polsce dla cudzoziemców polskiego pochodzenia z określonych państw Europy, Azji, Ameryki i Afryki;

⁵⁰ Umowa nr PPS/UCZ/2018/1/00060/U00001 z dnia 31 grudnia 2018 r., ze zmianami wynikającymi z aneksu nr 1 z dnia 10 września 2019 r.

⁵¹ W 2017 r. - 1 253,2 tys. zł, w 2018 r. - 2 482,1 tys. zł, w 2019 r. - 2 662,6 tys. zł oraz do 31 marca 2020 r. - 662,5 tys. zł.

- *Program Stypendialny im. Stefana Banacha* – studia w Polsce dla cudzoziemców z krajów Partnerstwa Wschodniego oraz krajów Azji Centralnej, również innych określonych regulaminem Programu, w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, inżynierijno-technicznych i nauk rolniczych;
- *Program Stypendialny im. Ignacego Łukasiewicza* – studia w Polsce dla cudzoziemców z określonych krajów rozwijających się w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, inżynierijno-technicznych i nauk rolniczych;
- Indywidualne stypendia – zadania zlecone i stypendia przyznane na mocy decyzji MNiSW i decyzji Dyrektora NAWA na studia w Polsce;
- Współpraca bilateralna i umowy międzynarodowe – studia wyższe lub studia doktoranckie, studia częściowe i staże dla cudzoziemców z krajów, z którymi Polska ma zawarte stosowne umowy lub współpracę wzajemną;
- *Program CEEPUS III* – staże naukowe dla cudzoziemców oraz wypłata zwrotu kosztów przejazdu dla obywateli RP odbywających staże zagraniczne na zasadach określonych Programem;
- Kurs przygotowawczy do studiów I i II stopnia w Polsce – kurs przygotowawczy do studiów dla cudzoziemców zakwalifikowanych do Programów, zgodnie z ich zasadami.

Badanie szczegółowe dotyczące *Programu stypendialnego dla Polonii* wykazało, że w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 marca 2020 r. Uczelnia wydatkowała łącznie 3 165,3 tys. zł, przy czym na podstawie podpisanej umowy ramowej NAWA przekazała Uczelni 2 864,5 tys. zł (w formie zaliczki przeznaczonej na stypendia na rok akademicki 2018/2019 oraz semestr zimowy roku akademickiego 2019/2020), z czego poniesione wydatki Uczelni wyniosły 2 623,0 tys. zł. Środki te przeznaczono na stypendia dla beneficjentów realizowanego przez NAWA programu, w wysokości wynikającej z zarządzeń Dyrektora NAWA, tj.: zarządzenia nr 10/2017 z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie określenia wysokości stypendiów przyznawanych cudzoziemcom będącym stypendystami strony polskiej (obowiązujące od dnia 1 stycznia 2018 r.) oraz zarządzenia nr 47/2019 z dnia 29 lipca 2019 r. w sprawie określenia wysokości stypendiów przyznawanych cudzoziemcom (obowiązujące od dnia 1 października 2019 r.).

Rozliczenie otrzymanych zaliczek odbywało się na podstawie wystawionych przez Uczelnię not księgowych, których załącznikiem były wykazy stypendystów. Realizując warunki zawartej umowy Uczelnia przekazywała NAWA raporty semestralne (do dnia 30 marca – za semestr zimowy⁵² oraz do dnia 30 października – za semestr letni) z rozliczeniem otrzymanych z NAWA zaliczek i wypłaconych przez Uczelnię stypendiów. W zakresie wydatkowania i rozliczenia programu stypendialnego dla Polonii nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom I str. 362 - 436)

3.2.4. Wysokość opłat za kształcenie i opłaty rekrutacyjnej w każdym roku akademickim była ustanawiana stosownym zarządzeniem wewnętrznym Rektora Politechniki Wrocławskiej w sprawie wysokości opłat i zasad pobierania opłat za kształcenie cudzoziemców oraz trybu i warunków zwalniania z opłat⁵³.

⁵² Zgodnie z pismem zastępcy Dyrektora NAWA z dnia 13 marca 2020 r., z uwagi na zaistniałą sytuację epidemiologiczną wydłużono termin złożenia przez uczelnie Raportu semestralnego z wykonania umowy ramowej, za semestr zimowy 2019/2020 do dnia 30 kwietnia 2020 r.

⁵³ Tj. następujące zarządzenia wewnętrzne Rektora: w roku akademickim 2016/2017 – nr 1/2016 z dnia 8 stycznia 2016 r., w roku akademickim 2017/2018 – nr 53/2017 z dnia 8 maja 2017 r. zmienione przez zarządzenie nr 57/2017 z dnia 10 maja 2017 r., w roku akademickim 2018/2019 – nr 53/2017 z dnia 8 maja 2017 r. zmienione przez zarządzenie nr 49/2018 z dnia 7 czerwca 2018 r., w roku akademickim 2019/2020 – nr 31/2019 z dnia 29 kwietnia 2019 r.

Oplaty pobierane od studentów obcokrajowców za jeden semestr kształcenia na Uczelni w kontrolowanym okresie były niezmiennie i stanowiły kwoty w wysokości, za studia:

- stacjonarne w języku polskim: I stopnia – 1,25 tys. euro lub 5,45 tys. zł, II stopnia – 1,5 tys. euro lub 6,55 tys. zł;
- stacjonarne w języku angielskim: I stopnia – 1,5 tys. euro lub 6,55 tys. zł, II stopnia – 2,0 tys. euro lub 8,73 tys. zł;
- niestacjonarne na Wydziale Architektury: I stopnia – 1,5 tys. euro lub 6,55 tys. zł, II stopnia – 1,75 tys. euro lub 7,64 tys. zł;
- niestacjonarne (z wyłączeniem studiów na Wydziale Architektury): I stopnia – 1,0 tys. euro lub 4,36 tys. zł, II stopnia – 1,25 tys. euro lub 5,45 tys. zł;
- doktoranckie – 2,0 tys. euro.

Oплата rekrutacyjna w latach akademickich 2016/2017-2018/2019 wynosiła 200 euro lub 870 zł, natomiast w roku akademickiego 2019/2020 wysokość tej opłaty, zgodnie z § 38 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów⁵⁴, wynosiła 20 euro lub 85 zł.

(akta kontroli: tom I str. 350 - 360, tom II str. 4 - 5)

Wysokość przychodu z tytułu opłat (po uwzględnieniu korekt)⁵⁵ wnoszonych przez cudzoziemców kształcących się na Uczelni w latach 2017-2020 wynosiła:

- w 2017 r. – 4 873,0 tys. zł;
- w 2018 r. – 5 287,9 tys. zł;
- w 2019 r. – 5 225,8 tys. zł;
- w 2020 r. (I kwartał) – 1 788,0 tys. zł.

Prawidłowość określania i pobierania opłat za kształcenie zbadano na próbie⁵⁶ dokumentacji osobowej 71 losowo wybranych cudzoziemców odbywających kształcenie na Uczelni w latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020. We wszystkich przypadkach opłaty za kształcenie zostały prawidłowo pobrane i były zgodne z odpowiednimi przepisami i regulacjami wewnętrznymi⁵⁷.

(akta kontroli: tom II str. 205, 208, 456 - 473, 502 - 517)

3.2.5. W okresie objętym kontrolą Rektor podejmował decyzje o częściowym lub całkowitym zwolnieniu studentów obcokrajowców z opłat za kształcenie. Łącznie rozpatrzono 29 wniosków o częściowe lub całkowite zwolnienie z opłat, z tego 23 wnioski rozpatrzono pozytywnie, na łączną kwotę zwolnienia 51,7 tys. euro⁵⁸. Decyzje o zwolnieniu były podejmowane na podstawie zarządzeń wewnętrznych Rektora⁵⁹.

⁵⁴ Dz. U. poz. 1861, ze zm.

⁵⁵ Korekty dotyczyły zwrotów opłat za studia wniesionych przed ich rozpoczęciem, m.in. z poniższych powodów:

- kandydat nie otrzymał wizy;
- kandydat nie zdążył umówić się na spotkanie wizowe (brak terminów na takie spotkanie);
- odmowa przyjęcia na studia;
- rezygnacja ze studiów – powody rodzinne, zdrowotne, niepodjęcie studiów;
- skreślenie z listy studentów;
- zwrot nadpłaty za kolejne semestry;
- zmiana warunków odbywania kształcenia – np. student uzyskał Kartę Polaka.

⁵⁶ Próba do badania obejmowała łącznie 71 studentów cudzoziemców odbywających kształcenie, w tym w roku akademickim 2016/2017 – 14, roku 2017/2018 – 21, roku 2018/2019 – 19 oraz roku 2019/2020 – 17.

⁵⁷ Zarządzenia wewnętrzne Rektora, wskazane w przypisie 53, w sprawie wysokości opłat i zasad pobierania opłat za kształcenie cudzoziemców oraz trybu i warunków zwalniania z opłat.

⁵⁸ W roku akademickim 2016/2017 kwota 10,0 tys. euro, w roku 2017/2018 16,1 tys. euro, w roku 2018/2019 12,5 tys. euro oraz w roku 2019/2020 13,1 tys. euro.

⁵⁹ Zarządzenia wewnętrzne Rektora, wskazane w pkt 3.2.4, w sprawie wysokości opłat i zasad pobierania opłat za kształcenie cudzoziemców oraz trybu i warunków zwalniania z opłat.

Badanie przeprowadzone na próbie dokumentacji osobowej 10 cudzoziemców⁶⁰ odbywających kształcenie na Uczelni w latach akademickich od 2016/2017 do 2019/2020 i zwolnionych z opłat, lub którym odmówiono zwolnienia, wykazało, że we wszystkich przypadkach decyzje były zgodne z przepisami prawa⁶¹ i zostały wydane na podstawie przejrzystych kryteriów⁶².

(akta kontroli: tom I str. 350 - 360, tom II str. 272 - 273,)

3.2.6. W okresie objętym kontrolą Rektor przyznał 59 cudzoziemcom stypendia Rektora, na łączną kwotę 209,0 tys. zł⁶³. Stypendia te dla najlepszych studentów i doktorantów przyznawane były w latach akademickich od 2016/2017 do 2018/2019 na podstawie *Regulaminu pomocy materialnej dla studentów*⁶⁴ oraz *Regulaminu pomocy materialnej dla doktorantów*⁶⁵. W roku akademickim 2019/2020 przyznawano stypendia Rektora dla studentów na podstawie *Regulaminu świadczeń dla studentów i doktorantów*⁶⁶.

Badanie szczegółowe przeprowadzone na próbie pięciu cudzoziemców⁶⁷ odbywających kształcenie na Uczelni w latach akademickich od 2016/2017 do 2018/2019, którym przyznano stypendium Rektora, wykazało, że we wszystkich przypadkach zostało ono przyznane zgodnie z art. 43 ust. 4 pkt 5 *Prawa o szkolnictwie wyższym* lub art. 91 *Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce* oraz ww. regulaminami pomocy materialnej/świadczeń dla studentów i doktorantów

(akta kontroli: tom II str. 10 - 13, 274, 456 - 469)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Politechniki w zakresie planowania i finansowania kształcenia cudzoziemców.

OBSZAR

4. Współpraca na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

4.1. Proces kształcenia cudzoziemców w Uczelni był realizowany w głównej mierze przez Wydziały oraz jednostki administracji centralnej, tj.: Dział Nauczania, Dział Spraw Międzynarodowych, Dział Rekrutacji, Szkoła Doktorska oraz Studium Języków Obcych. Bieżąca współpraca pomiędzy tymi jednostkami organizacyjnymi Uczelni miała kluczowe znaczenie dla efektywności zarówno procesu rekrutacji studentów obcokrajowców, jak i ich kształcenia.

Na początku każdego semestru pracownicy Działu Spraw Międzynarodowych, we współpracy ze Studium Języków Obcych, Biurem Karier, Działem Informacji

⁶⁰ Tj. w latach akademickich 2016/2017 i 2017/2018 – po trzech oraz w latach akademickich 2018/2019 i 2019/2020 – po dwóch.

⁶¹ Tj. z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych.

⁶² Określonych w zarządzeniach wewnętrznych Rektora, wskazanych w pkt 3.2.4, w sprawie wysokości opłat i zasad pobierania opłat za kształcenie cudzoziemców oraz trybu i warunków zwalniania z opłat.

⁶³ W roku akademickim 2016/2017 – 10 studentom (w tym trzech I stopnia oraz siedmiu II stopnia) na kwotę 24,45 tys. zł, w roku 2017/2018 – 10 studentom (w tym trzech I stopnia, pięciu II stopnia oraz dwóch III stopnia) na kwotę 41,45 tys. zł, w roku akademickim 2018/2019 – 12 studentom (w tym dziewięciu I stopnia, dwóch II stopnia oraz jeden III stopnia) na kwotę 44,0 tys. zł, w roku 2019/2020 – 27 studentom (w tym 15 I stopnia, 10 II stopnia oraz dwóch III stopnia) na kwotę 99,1 tys. zł.

⁶⁴ Wprowadzonym zarządzeniem wewnętrznym Rektora nr 68/2015 z dnia 12 sierpnia 2015 r., zmienione zarządzeniami: nr 120/2016 z dnia 30 września 2016 r., nr 120/2017 z dnia 17 października 2017 r., nr 59/2018 z dnia 3 sierpnia 2018 r. oraz nr 69/2018 z dnia 26 września 2018 r.

⁶⁵ Wprowadzonym zarządzeniem wewnętrznym Rektora nr 79/2014 z dnia 28 sierpnia 2014 r., zmienione zarządzeniami: nr 100/2014 z dnia 10 października 2014 r., nr 123/2017 z dnia 19 października 2017 r. oraz nr 75/2018 z dnia 4 października 2018 r.

⁶⁶ Wprowadzonym zarządzeniem wewnętrznym Rektora nr 67/2019 z dnia 23 września 2019 r.

⁶⁷ Próba do badania obejmowała łącznie pięciu studentów cudzoziemców odbywających kształcenie, w tym w roku akademickim 2016/2017 i 2017/2018 – po dwóch, a w roku 2018/2019 – jednego.

Naukowej Zasobów Elektronicznych oraz organizacjami studenckimi i kołami naukowymi, organizowali Dni Wstępne dla studentów cudzoziemców. W spotkaniach brali udział przedstawiciele wrocławskiej Policji i Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji oraz Pełnomocnik Rektora ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji i Przemocy Wobec Studentów i Doktorantów.

(akta kontroli: tom I str. 7-20; tom II str. 271, 297, 325, 357)

Działania Uczelni na rzecz kształcenia cudzoziemców, które były podejmowane w porozumieniu z właściwymi ministrami oraz na podstawie umów międzynarodowych zawartych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską, a innymi krajami, skupiały się przede wszystkim w kontrolowanym okresie na realizacji kształcenia obcokrajowców, jako stypendystów strony polskiej. W tym zakresie Politechnika nie podejmowała samodzielnych działań, a jedynie przyjmowała cudzoziemców kierowanych na kształcenie przez BUWiWM lub NAWA. Studenci nie ponosili kosztów kształcenia, jak również Uczelnia nie wydatkowała na ten cel środków własnych.

(akta kontroli: tom I str. 271, 291, 318 - 319, 348)

Uczelnia współpracowała w zakresie działania na rzecz kształcenia cudzoziemców na polskich uczelniach z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej (dalej: ARAW). W styczniu 2016 r. zawarto z ARAW porozumienie o współpracy i współfinansowaniu projektu „Teraz Wrocław” na lata 2016-2018, następnie w lutym 2019 r. – na lata 2019-2021. Celem projektu była m.in. promocja oferty dydaktycznej Uczelni w państwach Europy Środkowo-Wschodniej oraz promowanie zdolnych absolwentów szkół średnich z tych krajów⁶⁸, którzy chcą podjąć studia w Politechnice, niemniej jednak sytuacja materialna uniemożliwia im ich podjęcie na warunkach odpłatności. W ramach tej współpracy Uczelnia oferowała zwolnienie z opłat za pierwszy rok studiów⁶⁹ dla trzech najlepszych uczestników projektu rocznie, z możliwością przedłużenia na kolejne lata, po spełnieniu określonych w Regulaminie projektu warunków⁷⁰. Do obowiązków Uczelni w ramach tego projektu należało m.in. dostarczanie niezbędnych informacji o Uczelni, sporządzanie i przekazywanie oferty edukacyjnej oraz finansowanie projektu w sposób ustalony w porozumieniu⁷¹.

(akta kontroli: tom II str. 272 - 273, 297, 325, 357, 437 - 453)

Aktywność Uczelni na rzecz kształcenia cudzoziemców na pełnym cyklu kształcenia była ukierunkowana również na współpracę z wybranymi uczelniami zagranicznymi. Jednym z istotnych elementów tej współpracy było podejmowanie działań mających na celu wdrożenie podwójnego dyplomowania z wybranymi uczelniami europejskimi. Podstawą tego rodzaju współpracy były umowy o podwójnym dyplomowaniu⁷². W latach 2017-2020 Uczelnia realizowała następujące umowy podwójnego dyplomowania:

⁶⁸ Uczestnikiem projektu mógł być absolwent szkoły średniej, posiadający obywatelstwo Ukrainy, Białorusi, Rosji, Mołdawii, Gruzji, Uzbekistanu, Kazachstanu lub Azerbejdżanu.

⁶⁹ Studia stacjonarne I stopnia prowadzone w języku polskim.

⁷⁰ Uzyskanie przez studenta w semestrze średniej ważonej co najmniej 4,0 oraz wykazanie przez niego, że spełnia warunki do otrzymania stypendium socjalnego, o którym mowa w Regulaminie Pomocy Materialnej dla Studentów Politechniki Wrocławskiej.

⁷¹ Uczelnia zobowiązała się do pokrywania kosztów wykonania przedmiotu porozumienia w wysokości 10,0 tys. zł netto za rok kalendarzowy, w latach 2016-2018, oraz 15,0 tys. zł rocznie – w latach 2019-2021.

⁷² Zawierane na podstawie zarządzenia wewnętrznego Rektora nr 140/2016 z dnia 21 listopada 2016 r. Umowy tego rodzaju (*double diploma*) określały warunki, na jakich studenci zarówno Politechniki, jak i zagranicznej uczelni partnerskiej, mogą odbywać studia drugiego stopnia w ramach programu kształcenia obowiązującego na każdej z uczelni partnerskich. Umowy te zakładały równowagę w liczbie studentów, kierowanych przez uczelnie partnerskie do udziału w tego rodzaju programie kształcenia za granicą nie formując zobowiązań finansowych dla studentów, tzn. studenci nie płacili za okres studiów w żadnej z uczelni partnerskich.

1. umowa nr P/5/15 podpisana w 2015 r. na czas nieokreślony z Moscow Power Engineering Institute – program realizowany na Wydziale Elektrycznym i na Wydziale Elektroniki Politechniki;
2. umowa nr Z/367/16 podpisana w 2016 r. na okres 5 lat z Universite de Limoges – program realizowany na Wydziale Mechanicznym Politechniki;
3. umowa nr P/0180/182/2018 podpisana w 2018 r. na okres 5 lat z Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen – program realizowany na Wydziale Mechanicznym Politechniki;
4. umowa nr P/0180/263/2018 podpisana w 2018 r. na okres 5 lat z University of Palermo – program realizowany na Wydziale Elektrycznym Politechniki.

Efektem ww. współpracy, w ramach podpisanych umów podwójnego dyplomowania, było zrealizowanie atrakcyjnego programu kształcenia, zdobycie przez studentów międzynarodowych doświadczeń oraz uzyskanie przez absolwentów programu dyplomu każdej z uczelni uczestniczących w tego rodzaju współpracy. Działania tego typu, realizowane na Uczelni w kontrolowanym okresie, nie wiązały się z wydatkowaniem przez nią środków finansowych.

(akta kontroli: tom II str. 270 - 271, 280 - 281, 312, 340)

Uczelnia dołączyła w 2015 r. do programu stypendialnego im. Iwana Wyhowskiego dla obywateli Ukrainy. Jego celem było honorowanie zasług w rozwoju nauki, kultury i życia publicznego, kształtowaniu i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz budowaniu demokratycznej Ukrainy – skierowanej ku Europie. Laureaci nagrody otrzymują stypendia od polskich uczelni wraz z możliwością realizacji staży naukowych na wybranych wydziałach. Co roku Politechnika funduje stypendia dla dwóch osób.

(akta kontroli: tom II str. 293, 322, 355)

4.2. Bieżący przepływ informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Uczelni, związany z kształceniem obcokrajowców, realizowany był poprzez współpracę administracji wydziałowej (Kierowników Dziekanatu) oraz Prodziekanów, odpowiedzialnych za kształcenie studentów, z pracownikami Działu Spraw Międzynarodowych, w zależności od charakteru realizowanych zadań. Jak wskazał Dyrektor Działu Spraw Międzynarodowych, na każdym Wydziale Uczelni zostali powołani Pełnomocnicy Dziekana ds. wymiany międzynarodowej, którzy odpowiadają za realizację szeroko rozumianej wymiany studenckiej i pracowniczej oraz są odpowiedzialni za formułowanie aktualnej oferty dydaktycznej danego Wydziału, która jest następnie wykorzystywana w procesie promocji Uczelni i rekrutacji studentów obcokrajowców.

(akta kontroli: tom II str. 271)

W umowie ramowej⁷³ zawartej pomiędzy Uczelnią a NAWA, w § 7 wyznaczono zasady raportowania i rozliczania środków finansowych. Uczelnia zobowiązana była do złożenia w ciągu roku akademickiego dwóch raportów semestralnych w formie i w sposób wskazany przez Agencję. Ponadto w § 13 ww. umowy ustalone zostały zasady komunikacji pomiędzy Stronami, która odbywała się z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego Agencji lub za pośrednictwem poczty elektronicznej. Strony wyznaczyły dodatkowo koordynatorów do wzajemnych kontaktów wraz ze wskazaniem indywidualnych adresów e-mail, bezpośrednich telefonów oraz zakresów działań.

(akta kontroli: tom II str. 365 - 391)

Przepływ informacji pomiędzy Uczelnią a ARAW oparty był na raportowaniu (sprawozdania roczne) oraz przekazywaniu informacji na bieżąco (drogą

⁷³ Umowa ramowa nr PPS/UCZ/2018/1/00028/U/00001 z dnia 28 grudnia 2018 r. zawarta pomiędzy NAWA a Politechniką Wrocławską.

elektroniczną – e-mail). W Uczelni wyznaczony został koordynator do kontaktu z biurem programu ARAW. Informacje dotyczące współpracy przekazywane były podczas spotkań, rozmów telefonicznych oraz drogą elektroniczną.

(akta kontroli: tom II str. 272 - 273, 437 - 453)

Podczas realizacji umów o podwójnym dyplomowaniu, oprócz bieżących kontaktów sygnatariuszy poszczególnych umów, ważną rolę odgrywał powołany w Uczelni Koordynator Programu T.I.M.E (Top Industrial Managers for Engineering), który uczestniczy w corocznych spotkaniach tej międzynarodowej sieci, promuje program na Wydziałach i wśród studentów oraz promuje ofertę dydaktyczną Politechniki wśród uczelni partnerskich.

(akta kontroli: tom II str. 272)

4.3. Na podstawie art. 43 ust. 6a i 6b *Prawa o szkolnictwie wyższym* Rektor niezwłocznie informował Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komendanta Straży Granicznej o przyjęciu na studia cudzoziemców, o których mowa w art. 43 ust. 3 pkt 2 i 4 *Prawa o szkolnictwie wyższym* oraz niepodjęciu kształcenia przez cudzoziemców, o których mowa w art. 43 ust. 3 tej ustawy. Pisma w tej sprawie (wraz z wykazami studentów zawierającymi kompletne dane⁷⁴) dotyczące roku akademickiego 2016/2017 i 2017/2018 zostały przesłane odpowiednio dnia 3 października 2016 r. i dnia 29 września 2017 r.

Od dnia 1 stycznia 2018 r., na podstawie nowelizacji art. 43 ust. 6a *Prawa o szkolnictwie wyższym*, ww. informacje, a także przypadki skreślenia cudzoziemców z listy studentów były niezwłocznie przekazywane za pośrednictwem systemu POL-on, co sprawdzono na próbie dokumentacji 55 studentów cudzoziemców⁷⁵ podejmujących kształcenie na Uczelni w latach akademickich 2018/2019-2019/2020.

(akta kontroli: tom II str. 456 - 473, 518, 520 - 522, 555 - 556)

4.4. Zgodnie z art. 43 ust. 6b *Prawa o szkolnictwie wyższym* Rektor terminowo i w odpowiedniej formie przekazywał Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wykazy cudzoziemców, o których mowa w art. 43 ust. 3 i 4 tej ustawy sporządzany według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku z kompletnymi danymi. Wykazy zostały przekazane do 15 stycznia w 2017 r. i w 2018 r. (według stanu na dzień 31 grudnia). Badanie przeprowadzone na próbie ww. dokumentacji 55 cudzoziemców podejmujących kształcenie na Uczelni w latach akademickich 2018/2019-2019/2020 wykazało, że od 1 października 2018 r. dane te były poprawne i terminowo uzupełniane w systemie POL-on.

(akta kontroli: tom II str. 456 - 473, 518, 523 - 554, 557 - 605)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Politechniki w zakresie współpracy na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.

⁷⁴ Tj. imię i nazwisko, datę urodzenia, adres stałego zamieszkania, informacje o posiadaniu Karty Polaka lub spełnieniu wymagań określonych w art. 5 ust. 1-3 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472).

⁷⁵ Próba do badania obejmowała dokumentację 28 studentów cudzoziemców podejmujących kształcenie w roku akademickim 2018/2019 oraz 27 – w roku akademickim 2019/2020.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wrocław, dnia lipca 2020 r.

Kontrolerzy:

Mariusz Orawczak
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak
Główny specjalista kontroli państwowej